

Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB

– granskning av verksamhetsåret 2021

2022-01-26

Januari 2022

Titel: Göteborgs Stads Kollektivtrafik AB – granskning av verksamhetsåret
2021

Diarienummer: 0166/21

Lekmannarevisorer: Vivi-Ann Nilsson och Monika Bandi

Yrkesrevisor: Pär Lindén

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Granskning av verksamheten	4
2.1	Grundläggande granskning	4
2.1.1	Iakttagelser	5
2.1.2	Bedömning	6
3	Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering	7
4	Språkbruk och revisionstermer	8

1 Sammanfattning

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Lekmannarevisorernas sammanfattande bedömning är att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

2 Granskning av verksamheten

Styrelse och vd ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning och styrning samt interna kontroll.

2.1 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Det innebär att lekmannarevisorerna löpande följer styrelsens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten. Granskningen omfattar exempelvis följande:

- följsamhet mot kommunallagen
- följsamhet mot aktiebolagslagen
- följsamhet mot bolagets ägardirektiv och bolagsordning
- följsamhet mot kommunfullmäktiges budget
- följsamhet mot Göteborg Stad kommunfullmäktiges styrande dokument, särskilt:
 - kommunfullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll
 - följsamhet mot kommunfullmäktiges regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning

2.1.1 Iakttagelser

Den grundläggande granskningen visar inte på några väsentliga avvikelser, men vi vill framhålla följande väsentliga iakttagelser.

Bolaget har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att sälja alternativt avveckla sina två dotterbolag GS Buss AB och GS Trafikantservice AB. Denna process inleddes under år 2020. I ett första skede genomförde bolaget en utredning i syfte dels att fastställa bolagens värde, dels att analysera om det fanns eventuella köpare. Resultatet presenterades för styrelsen i augusti respektive i september 2020. Ett prospekt som beskrev bolagen för intressenter togs fram. Fas två inleddes i november 2020 och omfattade den konkreta försäljningsprocessen. Ungefär samtidigt under hösten inledde Västtrafik en upphandling av de trafikavtal som GS Buss trafikerar fram till halvårsskiftet 2022. GS Buss lämnade in anbud till Västtrafik men förlorade upphandlingen till konkurrerande bussbolag. Därmed står GS Buss AB utan trafikavtal från och med mitten av juni 2022. I och med detta konstaterades att det inte fanns några intressenter som var intresserade av att köpa bolaget. GKAB inledde till följd av detta och i enlighet med sitt uppdrag från ägaren en process i syfte att avveckla GS Buss AB.

Fem delprojekt har skapats för att ta hand om de olika delar som avvecklingen av bolaget medför: personal, fordon, lokaler, ekonomi och IT/Arkiv. Styrelsen beslutade under augusti 2021 att bolagets bussar ska säljas. Kontakter har tagits med vinnande bussbolag i syfte att försöka bereda möjligheter till anställning för bussförarna inom GS Buss. Möjligheterna till detta har bedömts som goda. Samtidigt har GKAB drabbats av vissa bemanningsproblem när det gäller den fortsatta driften av busstrafiken fram till juni 2022 då nuvarande trafikavtal upphör.

När det gäller GS Trafikantservice AB inleddes på motsvarande sätt en försäljningsprocess och förhandlingar har under året förts med en av anbudsgivarna i syfte att åstadkomma ett försäljningsavslut. I juni 2021 förelåg ett förslag färdigt för styrelsen att besluta om. Förslaget innebar att styrelsen skulle fatta beslut att avyttra bolagets aktier till ett belopp som den tilltänkta köparen hade presenterat. En majoritet i styrelsen beslutade dock att i stället återmittera ärendet i syfte att försöka få ett bättre bud. Detta skulle enligt styrelsens beslut återrapporteras i september. Inga nya bud inkom dock och förhandlingarna med den tilltänkte köparen återupptogs i augusti. Under ett extra styrelsemöte i oktober informerades styrelsen om att det inte längre fanns någon aktiv köpare av GS Trafikantservice. Skälet var att den tilltänkte köparen ville avvakta tilldelningen av kommande upphandlingar som Västtrafik AB och Västfastigheter AB inlett. Den tilltänkte köparen förklarade sig samtidigt vara intresserad av att eventuellt återuppta förhandlingarna igen efter tilldelningsbeslut meddelats, vilket sker tidigast i februari 2022. I dagsläget går det alltså inte att avgöra om GS Trafikantservice kommer att kunna säljas, eller om det istället blir aktuellt med en avveckling av dotterbolaget.

Göteborgs Kollektivtrafik AB är moderbolag gentemot dotterbolaget Göteborgs Spårvägar AB med ett ägande om 85 procent av dotterbolagets aktier.

Göteborgs Kollektivtrafik AB har haft återkommande problem att få tillgång till efterfrågad information från dotterbolaget Göteborgs Spårvägar AB. Detta har bland annat gällt i samband med bolagets budgetarbete. Göteborgs Spårvägar AB har därmed inte uppvisat den transparens gentemot moderbolaget, så som det är rimligt att förvänta sig från dotterbolagets sida.

Göteborgs Spårvägar AB kommer enligt månadsrapporten till och med oktober göra ett underskott i förhållande till budget på drygt 20 miljoner kronor. Vi har noterat att det funnits en konflikt mellan dotterbolaget och nämnden för Intraservice, där dotterbolaget inte varit beredd att betala de avgifter Intraservice begär i enlighet med stadens ersättningsmodell för IT-tjänster. Dotterbolaget har nu meddelat att dessa kostnader för 2021 ska betalas, men att så inte kommer att ske under kommande år. Grunderna för detta beslut är i nuläget oklara. Vi noterar även att Göteborgs Spårvägar AB även har aviserat att bolaget kommer att sluta betala så kallad management fee till moderbolaget under 2022.

2.1.2 Bedömning

Stadsrevisionens översiktliga bedömning är att bolaget har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat. Samtidigt visar granskningen på förhållanden som måste betecknas som otillfredsställande.

Vi bedömer att det finns en viss risk, relaterad till dotterbolaget Göteborgs Spårvägar AB:s ekonomiska ställning. Risken har samband med bristen på transparens från dotterbolagets sida. Sammanfattningsvis bedömer lekmannarevisorerna att det finns skäl att hysa viss oro för dotterbolagets långsiktiga ekonomiska ställning, då årets underskott i kombination med eventuella underskott under kommande år, kan leda till att dotterbolagets egna kapital förbrukas eller att ägarna måste skjuta till pengar för att täcka förluster. Till detta kommet att dotterbolaget har aviserat att bolaget vill låna sammanlagt 200 miljoner kronor till investeringar. Detta kan enligt vår bedömning komma att påverka moderbolaget och ytterst Göteborgs Stad. Lekmannarevisorerna menar att situationen är otillfredsställande, främst vad gäller den bristande transparensen från dotterbolagets sida, men att bolagets ledning tillsammans med styrelsen för Göteborgs Kollektivtrafik AB har hanterat den uppkomna situationen efter bästa förmåga givet rådande förutsättningar.

3 Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer i kommunen. Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på kommunfullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapporter och granskningsredogörelser.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas löpande under året till kommunfullmäktige i revisionsrapporter.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen

4 Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när revisorerna ser förbättringsområden i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder som nämnden eller bolagsstyrelsen har gjort för att följa revisorernas rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen